

אָחו

הַז

הַז

תרגומי השירה הלירית לעברית מרוסית מאת ולדימיר שיינקין
Лирическая поэзия в переводе на иврит Владимира Шейнкينا

אלכסנדר פושקין

А.С.Пушкин

СТИХИ

שירים

vladimir.sheinkin@iec.co.il

אלכסנדר פושקין

(1799 – 1837)

Оглавление:

תוכן הענינים:

Черная шаль

[מטפחת שחורה](#)

Простишь ли мне ревнивые мечты

[התסלחי לי חלומות קנאה](#)

Все кончено: меж нами связи нет

[הכול נגמר: קשרנו תם לעד](#)

Графу Олизару

[אל רוזן אוליזר](#)

Коварность

[תרמית מתחסדת](#)

Желание славы

[כמיהה לתהילה](#)

Всё в жертву памяти твоей

[על מזבח זכרך](#)

Козлову

[לקוזלוב](#)

П. А. Осиповой

[לפ.א. אוסיפובה](#)

Если жизнь тебя обманет

[אם חיים אותך יכזיבו](#)

Друзьям

[לרעי](#)

Прозаик и поэт

[פרוזאיקן ופייטן](#)

Стансы

[סטאנסים](#)

Княгине З. А. Волконской

[לנסיכה ז.א. וולקונסקאיה](#)

Предчувствие

[נבואת-הלב](#)

Не пой, красавица, при мне

[אל תזמרי, איילת-חן](#)

Наперсник

[ידיד נאמן](#)

Счастлив, кто избран своенравно

[אשרי איש, שעליו הצביעה](#)

Воспоминание

[הזכרון](#)

Дар напрасный, дар случайный

[שי מקרי, שי נטול-ערך](#)

Кобылица молодая

[סיחתי המתלהבת](#)

Эпитафия младенцу

[כתובת על קבר התינוק](#)

**Стихи, сочиненные ночью
во время бессонницы**

[שיר, אשר חובר בלילה, בזמן נדודי שינה](#)

В начале жизни школу помню я

[בית-ספר לי זכור על סף חיים](#)

Перед гробницею святой

[לפני הקבר הקדוש](#)

Черная шаль**מטפחת שחורה**

Молдавская песня

שיר מולדבי

Гляжу, как безумный, на черную шаль,
И хладную душу терзает печаль.

מביט, כמופרע, במטפחת שחורה,
ועצב טורף את נפשי הקרה.

Когда легковерен и молод я был,
Младую гречанку я страстно любил;

בזמן שהייתי צעיר, פחֶזֶן,
שבתה את לבי צעירה בת-יוון;

Прелестная дева ласкала меня,
Но скоро я дожил до черного дня.

עלמה חביבה זו נתנה לי דודים,
אך תיכף פקד אותי צוק-העתים.

Однажды я созвал веселых гостей;
Ко мне постучался презренный еврей;

אצלי התכנסו אז אורחים עליזים;
הקיש על דלתי בן-ישראל נבזי;

«С тобою пируют (шепнул он) друзья;
Тебе ж изменила гречанка твоя».

"עמך סועדים (הוא לחש) ידידים;
עת שבת-יוון לא חוסכת דודים."

Я дал ему злата и проклял его
И верного позвал раба моего.

זהב נתתיו ובראשו מֶאָרָה,
קראתי לעבד אמין מְהָרָה.

Мы вышли; я мчался на быстром коне;
И кроткая жалость молчала во мне.

יצאנו; דהרתי על סוס קל-תנועה.
ובי הֶחְרִישה חמלה עֲנָוָה.

Едва я завидел гречанки порог,
Глаза потемнели, я весь изнемог...

ועת כי הבחנתי בסף בת-יוון,
חשכו לי עיניי, רכתי משעווה...

В покой отдаленный вхожу я один...
Неверную деву лобзал армянин.

אל חדר-משְׁפִּית אני סר לבדי...
אַרְמֵנִי רָוָה עם נואפת דודים.

Не взвидел я света; булат загремел...
Прервать поцелуя злодей не успел.

קָרס עולמי עלי; חרב ברקה...
רָשַׁע לא הספיק להפסיק נשיקה.

Безглавое тело я долго топтал
И молча на деву, бледнея, взирал.

Я помню моленья... текущую кровь...
Погибла гречанка, погибла любовь!

С главы ее мертвой сняв черную шаль,
Отер я безмолвно кровавую сталь.

Мой раб, как настала вечерняя мгла,
В дунайские волны их бросил тела.

С тех пор не целую прелестных очей,
С тех пор я не знаю веселых ночей.

Гляжу, как безумный, на черную шаль,
И хладную душу терзает печаль.

Простишь ли мне ревнивые мечты

Простишь ли мне ревнивые мечты,
Моей любви безумное волненье?
Ты мне верна: зачем же любишь ты
Всегда пугать мое воображенье?
Окружена поклонников толпой,
Зачем для всех казаться хочешь милой,
И всех дарит надеждою пустой
Твой чудный взор, то нежный, то унылый?
Мной овладев, мне разум омрачив,
Уверена в любви моей несчастной,
Не видишь ты, когда, в толпе их страстной,
Беседы чужд, один и молчалив,
Терзаюсь я досадой одинокой;
Ни слова мне, ни взгляда... друг жестокой!

בגוף הערוף דשתי עת ארוכה,
ובה הסתכלתי, חיוור, בשתיקה.

זכורים לי תחינות... זרם דם ארגון...
אבדה אהבה, ואבדה בת-יוון!

נטלתי מראש מת מטפחתה שחורה,
ניגבתי דומם את חרבי הרעה.

עבדי, לכשערב ירד והחשיך,
גופות למצולות הדנובה השליך.

מאז אין אני מתעלז בלילות,
מאז אין נושק לעיניים קסומות.

מביט, כמופרע, במטפחת שחורה,
ועצב טורף את נפשי הקרה.

1820, קישינב

התסלחי לי חלומות קנאה

התסלחי לי חלומות קנאה
וסערת-לבי המתלקחת?
למה לך, קשאת לי נאמנה,
שוב להפיל על דמיוני צל פחד?
מוקפת מחזרים לרוב, עמם
למה את מנסה להיות נחמדת,
למה נותן להם תקוות-חינם
מבט שלך, בו מרי ורוף גן-עדן?
במשול בי, כערפל עלי שקלי,
את באהבתי אמון נותנת,
אין את רואה: בינם הנה והנה
סובב אני לבד, חסר מילים,
מה מתייסר אני בודד, סר-נחת;
אף לא מילה, מבט... רעה קשחת!

Хочу ль бежать: с боязнью и мольбой
Твои глаза не следуют за мной.
Заводит ли красавица другая
Двусмысленный со мною разговор —
Спокойна ты; веселый твой укор
Меня мертвит, любви не выражая.
Скажи еще: соперник вечный мой,
Наедине застав меня с тобой,
Зачем тебя приветствует лукаво?..
Что ж он тебе? Скажи, какое право
Имеет он бледнеть и ревновать?..
В нескромный час меж вечера и света,
Без матери, одна, полуодета,
Зачем его должна ты принимать?..
Но я любим... Наедине со мною
Ты так нежна! Лобзания твои
Так пламенны! Слова твоей любви
Так искренно полны твоей душою!
Тебе смешны мучения мои;
Но я любим, тебя я понимаю.
Мой милый друг, не мучь меня, молю:
Не знаешь ты, как сильно я люблю,
Не знаешь ты, как тяжело я страдаю.

Все кончено: меж нами связи нет

Все кончено: меж нами связи нет.
В последний раз обняв твои колени,
Произносил я горестные пени.
Все кончено — я слышу твой ответ.
Обманывать себя не стану вновь,
Тебя тоской преследовать не буду,

ארצה לנוס - בחיל ובהפצרה
עִינְךָ אינה עוקבת אַחֲרַי.
ואם פתאום יפיפיה אחרת
שיחה דו-משמעית תקשור עמי, -
את רגועה; גער שלך סתמי
הוֹרְגֵנִי, אין בו אהבה ניכרת.
אמרי לי עוד: יריב נצחי שלי,
כשהוא תופס אותנו מבליים,
לְשֵׁם מֶה לברך אותך להוט הוא?..
מֶה לָךְ וְלוֹ? אמרי, באיזו זכות הוא
מַעַז כך להחוויר ולקנא?..
בעת בלתי צנועה, בֵּין-הָעַרְבִים
לבד, בלי אֵם, לא לבושה עדיין, (*
כלום את צריכה תת לו להיכנס?..
אבל אהוב אני... כשאת יושבת
עמי את כה רכה! ליטוף שלך
אותי מלהיב כה! מילותייך כל כך
נובעות מנפש בְּתוֹם-לֵב אוהבת!
סבלי המר נראה לך מגוחך;
אבל אני אהוב, לי את מובנת.
אל תייסרני, אנא, רַעֲתִי:
הָאֲמִינִי לי, גדולה אהבתי,
האמיני לי, עֲנִי כבד ממנה.

11 לנובמבר 1823
(* אמליה ריזניץ' הגיעה לאודסה עם האם.

הכול נגמר: קשרנו תם לעד

הכול נגמר: קשרנו תם לעד.
וּכְשֶׁבִסוּף חיבקתי לך ברכיים,
קינה מרה עלתה לי על שפתיים.
הכול נגמר - אותה תשובה בלבד.
בְּרִי לי, שאין דרך חזרה,
עגמת-נפשי לא תִרְדָּפֶךָ בלי-הרף,

Прошедшее, быть может, позабуду —
Не для меня сотворена любовь.
Ты молода: душа твоя прекрасна,
И многими любима будешь ты.

Графу Олизару

Певец! издревле меж собою
Враждуют наши племена:
То наша стонет сторона,
То гибнет ваша под грозою.
И вы, бывало, пировали
Кремля позор и плен,
И мы о камни падших стен
Младенцев Праги избивали,
Когда в кровавый прах топтали
Красу Костюшкиных знамен.
И тот не наш, кто с девой вашей
Кольцом заветным сопряжен;
Не выпьем мы заветной чашей
Здоровье ваших красных жен;
И наша дева молодая,
Привлекши сердце поляка,
Отвергнет, гордостью пылая,
Любовь народного врага.
Но глас поэзии чудесной
Сердца враждебные дружит —
Перед улыбкой муз небесной
Земная ненависть молчит,
При сладких звуках вдохновенья,
При песнях лир...
И восстают благословенья.
На племена нисходит мир...

אשכח את העבר שְׁכִיחַהּ מוגמרת -
לא בשבילי האהבה נוצרה.
את צעירה: נפשך היא פְּלִיל-היופי,
וְתִאֲהָבִי עוד על-ידי רבים.

1824

אל רוזן אוליזר

(*)

פִּיטֹן! הרי בִּינָם מְקַדָּם
קידשו שְׂבִטֵינוּ מלחמה:
פעם צָדִי מוריד דמעה,
פעם דמעת צָדִךְ יורדת.
הלא היה לכם לחג הוא -
יום שְׂבִי הַקְרָמְלִין, יום כלימה,
גם אנו בְּעַיִ חומה
הטחנו תינוקות של פְּרָגֶה**,
השפלנו, כְּשֶׁאֵשׁ מְרַד פגה,
את גֵּס קוֹסְטִיוֹשְׁקוֹ*** הַמְרוֹמָם.
זָר לנו זה, שבטבעת
מכם קידש איילת-חן;
כוס לא נרים מבעבעת
לכבוד יְפִי נשותיכם;
וְרִיבְתָנוּ הנכבדת,
לְכֶשֶׁת־שֶׁבֶה לב פולני,
מוֹנַעַת גאווה יוקדת
אֲהַבֵת אויב העם תְּנִיא.
אך קול שירה רמה, קול פְּלֵאִי
ימיס אֵיבַת הלבבות -
בפני בת-צחוק מוזות גואלת
שנאה ארצית שְׁקוּט-תְּשֻׁקוּט,
לצליל מתוק של שְׁאָר-רוֹם,
לנעימות נְבֵל...
על העולם ברכה תנוח.
את השבטים שלום חותל...

(* השיר הבלתי מוגמר זה מופנה אל הרוזן גוסטב אוליזר, משורר, פובליציסט ומחבר זכרונות פולני
 (** פרור של ורשה.
 (***) ההתקוממות בהנהגתו של תדיאוש קוסטיושקו נגד שלטון רוסי ב-1794.

Коварность

Когда твой друг на глас твоих речей
 Ответствует язвительным молчаньем;
 Когда свою он от руки твоей,
 Как от змеи, отдернет с содроганьем;

Как, на тебя взор острый пригвоздя,
 Качает он с презреньем головою, —
 Не говори: «Он болен, он дитя,
 Он мучится безумною тоскою»;

Не говори: «Неблагодарен он;
 Он слаб и зол, он дружбы недостоин;
 Вся жизнь его какой-то тяжкий сон»...
 Ужель ты прав? Ужели ты спокоен?

Ах, если так, он в прах готов упасть,
 Чтоб вымолить у друга примиренье.
 Но если ты святую дружбы власть
 Употреблял на злобное гоненье;

Но если ты затейливо язвил
 Пугливое его воображенье
 И гордую забаву находил
 В его тоске, рыданиях, униженье;

Но если сам презренной клеветы
 Ты про него невидимым был эхом;
 Но если цепь ему накинул ты

תרמית מתחסדת

כְּשֶׁרָעָךָ עַל עֵצֶם קוֹל שֶׁלְךָ
 מְגִיב פִּתְאוּם בְּהִשְׁתַּתְקוֹת עוֹקֶצֶת;
 כַּשֶּׁאֵת יָדוֹ מֵרְחִיק מִנִּי יָדְךָ,
 כְּנִשְׁוֹךְ נַחֵשׁ, בְּמִשְׁיֵכָה נִמְרָצֶת;

וְכַשְּׁמִבֵּט חֵד הוּא בְּךָ תוֹלָה
 וּבְרֹאשׁ מִנִּיד תְּדִיר בְּבוֹז פּוֹגַע, -
 אֵל נָא תוֹמֵר: "הוּא יֶלֶד, הוּא חוֹלָה,
 סוֹבֵל הוּא מִמֶּן עֵצֶב מִשְׁגַּע";

אֵל נָא תוֹמֵר: "הִרִי הוּא כְּפוּי-טוֹבָה;
 דָּךְ, רָע, לֹא אִישׁ רְעִים לְהִתְרוֹעַע;
 חִיּוֹ הִרִי הֵם כְּשִׁינָה דָּוָה" ...
 הֲאֵם אֵתָה צוֹדֵק? אֵתָה רָגַע?

אִם כֵּךְ, יִשְׁפִּיל עֵצְמוֹ הוּא עַד עֶפְרָ,
 אוֹלִי כֵךְ דַּעַת רָעוֹ יִפְיִיס הוּא.
 אֲךָ אִם שֶׁלְטוֹן רָעוֹת רֵם וִיקָר
 נִיצֵלֶת לְרִדִּיפָה נְטוֹלֶת רֶסֶן;

וְאִם עֹקֶצֶת בִּיצִירְתִּיּוֹת
 אֵת דְּמִיוֹנוֹ הֵרֵךְ כְּשֶׁלֹּא אֵיילֶת,
 מִצָּאֵת תַּעֲנוּג מִלֹּא גָאוֹת
 בְּרָאוֹת כִּיצֵד נִפְשׁוֹ בּוֹכָה, מוֹשְׁפֶלֶת;

וְאִם אֵתָה לְרוּעַ דִּיבְתוֹ
 שִׁמְשֵׁת הַד בְּלִתִּי נִרְאָה לַעֵין;
 וְאִם תּוֹךְ לַעַג לְאוֹיְבִים מְסָרְתוֹ,

И сонного врагу предал со смехом,

И он прочел в немой душе твоей
Все тайное своим печальным взором, —
Тогда ступай, не трать пустых речей —
Ты осужден последним приговором.

Желание славы

Когда любовью и негой упоенный,
Безмолвно пред тобой коленапреклоненный,
Я на тебя глядел и думал: ты моя, —
Ты знаешь, милая, желал ли славы я;
Ты знаешь: удален от ветреного света,
Скучая суетным прозванием поэта,
Устав от долгих бурь, я вовсе не внимал
Жужжанью дальнему упреков и похвал.
Могли ль меня молвы тревожить приговоры,
Когда, склонив ко мне томительные взоры
И руку на главу мне тихо наложив,
Шептала ты: скажи, ты любишь, ты счастлив?
Другую, как меня, скажи, любить не будешь?
Ты никогда, мой друг, меня не позабудешь?
А я стесненное молчание хранил,
Я наслаждением весь полон был, я мнил,
Что нет грядущего, что грозный день разлуки
Не придет никогда... И что же? Слезы, муки,
Измены, клевета, всё на главу мою
Обрушилось вдруг... Что я, где я? Стою,
Как путник, молнией постигнутый в пустыне,
И все передо мной затмилось! И ныне
Я новым для меня желанием томим:
Желаю славы я, чтоб именем моим
Твой слух был поражен всечасно, чтоб ты мною

כשהוא אחוז שינה ובנחושתיים,

ובמו-מבט עצוב צפוניים מרים
בנפשך האילמה קולט הוא, -
אז הלאה גש, למה הדיבורים? -
דיןך נגזר, הרשעתך - מוחלטת.

1824

כמיהה לתהילה

שמתלהב מאהבה, חתום-שפתיים,
לפני זיו-איקונין שלך, על הברכיים
בך הסתכלתי וחשבתי: אַתְּ שלי, -
ידעת אז, יִפְתִּי, מה לתהילה ולי;
שׂוֹא בכינוי "פִּיטֹן" דְּכַדְכְּנִי, את יודעת:
רחקתי מחברה גבוהה וקלת-דעת,
אטמתי את אזני, מִסְעֵר עז עייף,
מִנִּי זמזום דק של מוקיר ומגדף.
גזר-דין הולכי רכיל - הרי ממש בו אֵין,
כְּשֶׁבְהַצְמִיד אלי מבט רך של עיניך,
וּבְשִׁים כף-יד שלך על ראש שלי סחרחר,
לחשת: הגד, אתה אוהב ומאושר?
אחרת לא תֵאָהֵב כמוני - עד-אין-קצה?
ולא תשכח אותי, ידיד-נפשי, לנצח?
אזי שתיקה דחוקה שמרתי אנוכי,
מעונג מתמוגג, דימיתי בתוכי,
שלא יבוא עתיד, שיום פרידה כואבת
לא יתרגש עָלַי... ומה? דמעות, עצבת,
בגידות, דיבה רעה*), פתאום הכול חָרַב,
עָלַי ראשי... היכן ומה אני? ניצב,
כְּהֵלֶךְ בִּישִׁימוֹן בו סערה לופתת,
ואיך מלפניי חשך הכול בלפתע!
כעת נשביתי ברצון חדש, תמים:
כְּמֵה לתהילה אני, כדי שְׂשֻׁמִי
יפגע בשמיעתך בכל שעה, בלי-הרף,

Окружена была, чтоб громкою молвою
Все, все вокруг тебя звучало обо мне,
Чтоб, гласу верному внимая в тишине,
Ты помнила мои последние моленья
В саду, во тьме ночной, в минуту разлученья.

Всё в жертву памяти твоей

Всё в жертву памяти твоей:
И голос лиры вдохновенной,
И слезы девы воспаленной,
И трепет ревности моей,
И славы блеск, и мрак изгнанья,
И светлых мыслей красота,
И мщенье, бурная мечта
Ожесточенного страданья.

Козлову

Певец, когда перед тобой
Во мгле сокрылся мир земной,
Мгновенно твой проснулся гений,
На все минувшее воззрел
И в хоре светлых привидений
Он песни дивные запел.

О милый брат, какие звуки!
В слезах восторга внемлю им.
Небесным пением своим
Он усыпил земные муки;
Тебе он создал новый мир,

כדי שבו תמיד תהי כמכותרת,
כדי שסביבתך עלי רק תשוחח,
ובהקשיבך לקול אָמון בחשכה,
זכרי את תחינתי, תחינה חסרת תוחלת,
בעת פרידה מרה, בגן, בחושך ליל.

1825

(* ראה "תרמית מתחסדת".

על מִזְבֵּחַ זְכָרָךְ

כן, על מִזְבֵּחַ זְכָרָךְ אקטיר:
גם קול מְלֵא השראה של נְבִל,
גם דָּמַע של רִיבָה נלהבת,
גם התרגשות של קנאתי,
גם בְּרִק הַלֵּל, גם לֵיל שִׁילוח*
גם יופי של שרעף נוהר,
גם נקמה - חלום סוער
של סֶבֶל אכזרי, מַר-רוּחַ.
1825

לקוזלוב

(*

פייטן, אחר שהעולם
הולט ממך באפלה,
עַר גְּאוֹנְךָ מִשְׁנֵת פְּהֶרְךָ,
הטיל מבט על העבר
ובמקהלת רוחות זוהרת
שירי מופת החל הוא שר.

אחי הטוב, צלילי הפלא!
אקשיב בְּדַמַּע אהבה.
בשירתו הַנְּשָׁגְבָה
הרדים הוא ייסורי הַחֶלֶד;
יצר לך עולם חדש,

Ты в нем и видишь, и летаешь,
И вновь живешь, и обнимаешь
Разбитый юности кумир.

А я, коль стих единый мой
Тебе мгновенье дал отрады,
Я не хочу другой награды —
Недаром темною стезей
Я проходил пустыню мира;
О нет! недаром жизнь и лира
Мне были вверены судьбой!

П. А. Осиповой

Быть может, уж недолго мне
В изгнание мирном оставаться,
Вздыхать о милой старине
И сельской музе в тишине
Душой беспечной предаваться.

Но и в дали, в краю чужом
Я буду мыслию всегдашней
Бродить Тригорского кругом,
В лугах, у речки, над холмом,
В саду под сенью лип домашней.

Когда померкнет ясный день,
Одна из глубины могильной
Так иногда в родную сень
Летит тоскующая тень
На милых бросить взор умильный.

בו עף אתה וגם פיקח,
וחי כאז, ומשמח
אָליל תְּשַׁחֲוֶת שְׁנַכְתָּשׁ.

ולי, אם שיר בודד שלי
אותך שמח ולו לרגע,
לְפָרַס אחר איני עורג עוד -
לא שְׁוֹא בדרך ערפילית
פסעתי בעולם הסבל;
הוי לא! לא שְׁוֹא חיים וְנֶבֶל
שֵׁם בְּיַדִּי גורל שלי!

1825

(* איבן קוזלוב הוא משורר ומתרגם רוסי הפך למשותק בגפיים התחתונות והתעורר. השיר הנוכחי של פושקין הוא תגובתו לקבלת הפואמה "הנזיר" מאת קוזלוב.

לפ.א. אוסיפובה

(*

אָשֵׁב אולי כבר זמן לא רב
כאן בְּגֵלוֹת (** הַמְפֹּהֶקֶת,
אכסוף לעת, אשר עברה,
ובנפש בלתי סְעוּרָה
לְמוֹזֵת כְּפָר אקשיב בשקט.

אך גם כְּרַחֵק אֶל פְּאֵת-נֶכֶר,
תמיד בְּשֶׁרְעֵפִי אגיע
סביבות טְרִיגוֹרְסְקִינָה (***) , אל כר,
אֶלִי גבעות ואל נהר,
אל גן עם צל תרזות מרגיע.

כְּשִׁיזוֹם לוֹט בקדרות עבה,
כך לפעמים מֵהִיכְלִי יֵה (***)
פורחת נפש עצובה
אֶלִי מולדת אהובה
אך להביט בחביביה.

1825

(* פראסקוביה אוסיפובה-וולף היא בעלת האחוזת בטריוגורסקויה, שכנתו וידידתו של המשורר.

(** המשורר גלה בכפר מיכאלובסקויה בין 1824 ו-1826.

(*** טריגורסקויה הוא כפר לא רחוק ממיכאלובסקויה.

(**** במקור צל של נפטר עולה מקבר.

Если жизнь тебя обманет

Если жизнь тебя обманет,
Не печалься, не сердись!
В день уныния смиришь:
День веселья, верь, настанет.

Сердце в будущем живет;
Настоящее уныло:
Все мгновенно, все пройдет;
Что пройдет, то будет мило.

Приятелям

Враги мои, покамест я ни слова...
И, кажется, мой быстрый гнев угас;
Но из виду не выпускаю вас
И выберу когда-нибудь любого:
Не избежит пронзительных когтей,
Как налечу нежданный, беспощадный.
Так в облаках кружится ястреб жадный
И сторожит индеек и гусей.

Прозаик и поэт

О чем, прозаик, ты хлопчешь?

אם חיים אותך יכזיבו

אם חיים אותך יכזיבו,
אל פֶּאֶב, אל זְעָקָה!
הַתְּרַסְנִי ביום צוֹקָה:
יום חֶגֶךָ יבוא בְּזִיו עוֹד.

רק עתיד קוסם ללב;
מה הווה רווי עצבת:
מיידית הכול חולף,
ולְבִסוֹף חביב יוצא הוא.

1825

לרעי

אוֹיְבֵי, נדמה לכם, שְׁפָג בי זעם,
הרי אני נוצר את פי עכשיו;
אבל לא אֶשְׁכַּחְכֶם, קיוויתם שְׁוֹא,
ובכל אחד מכם אבחר לי פעם:
איש לא יִחַמֵּק מִפְּגַע טופר עז,
מה אתנפל - נמהר, צְמֵא לטרף.
כך נץ בִּינֹת עבים דואה בלי-הרף,
אורב לתרנגולת ולאווז.

1825

פרוזאיקן ופייטן

פְּרוֹזָאִיקָן, לְמָה הטורח?

Давай мне мысль какую хочешь:
Ее с конца я заострю,
Летучей рифмой оперю,
Взложу на тетиву тугую,
Послушный лук согну в дугу,
А там пошлю наудалую,
И горе нашему врагу!

הָבֵא הַגִּיג לְפִי הַצּוֹרֵךְ:
אֲשַׁחֲזֶנּוּ אוֹתוֹ מִן הַקְּצֵה,
אֲתַקִּין חֲרוֹז קֵל מְנוּצָה,
אֲנִיחַ עַל מֵיתָר מִתּוֹחַ,
חֵישׁ קֶשֶׁת אֲכוּפֵף קִמּוּרָה,
וְאִז אֶרְהוּ לְכָל רוּחַ,
וְלֹאִיבִינוּ פְּגַע-רַע!

1825

Стансы

В надежде славы и добра
Гляжу вперед я без боязни:
Начало славных дней Петра
Мрачили мятежи и казни.

Но правдой он привлек сердца,
Но нравы укротил наукой,
И был от буйного стрельца
Пред ним отличен Долгорукой.

Самодержавною рукой
Он смело сеял просвещение,
Не презирал страны родной:
Он знал ее предназначенье.

То академик, то герой,
То мореплаватель, то плотник,
Он всеобъемлющей душой
На троне вечный был работник.

Семейным сходством будь же горд;
Во всем будь пращуру подобен:
Как он, неутомим и тверд,

סטאנסים (*

מתוך תקווה להיזד וטוב
בלי חיל אני מביט קדימה:
פיוטר**), ראשית תהילתו
מְרַדִּים ורציחות***) הכלימו.

אך בְּלִבּוֹת ידע למשול,
מְנַהֵג רַע במדע הכריע,
מִהַסְטֵרְלִצִים****) פורקי העול
על דולג ורוקי*****) הוא הצביע.

הוא בזרועו הכבירה
אור השכלה הפיץ בלי-הרף,
לא בז לארץ מְכוֹרָה:
רום יְעוּדָה כבר התבאר לו.

איש-מלחמה ויורד-ים,
אקדמאי וְרֶשֶׁעֵץ הוא,
כן, איש-האשכולות היה,
עִמַל נְצַחֵי עַל כֶּסֶף-הַעֶצֶר.

בְּאֵב רִיבֵעַ הַתְּפָאָר;
הַתְּמַד בַּעֲקֻבוֹתָיו לִלְכֹת:
מְחָרֵי-אֶף חָזוֹר מִהֶרָא*****),

И памятью, как он, незлобен.

בלא לְאוֹת אַחֲזַז בַּהֲגָה.

1826

(* השיר מופנה לצאר רוסי ניקולאי הראשון
(** פיטר הראשון המוכר בשם פיטר הגדול וכן פטר הגדול
(*** רמז להוצאה להורג את ראשי מרד הדקבריטים (1825).
(**** חיל הרגלים הרוסי המקצועי הראשון, נוסד ב-1550.
(***** יעקב דולגורוקי, אשר בגלוי צידד בפיטר בזמן מרד נגדו.
(***** משאלת-לבו של המשורר להחזרתם של הדקבריטים מגלות סיביר.

Княгине З. А. Волконской

לנסיכה ז.א. וולקונסקאיה

(*

Среди рассеянной Москвы,
При толках виста и бостона,
При бальном лепете молвы
Ты любишь игры Аполлона.
Царица муз и красоты,
Рукою нежной держишь ты
Волшебный скипетр вдохновений,
И над задумчивым челом,
Двойным увенчанным венком,
И вьется и пылает гений.
Певца, плененного тобой,
Не отвергай смиренной дани,
Внемли с улыбкой голос мой,
Как мимоездом Каталани
Цыганке внемлет кочевой.

במוסקבה - עיר הבטלה,
בין וִיסְטָ, בּוֹסְטוֹן, דיבה נתעבת,
בנשפים, בהמולה
עֲנִי אֶפּוֹלוֹ (** את חובבת.
מוזות ויפי את מלכה,
ידך אוחזת הרכה
שרביט פְּלָאי של שְׁאָר-רוח,
ומעל מצחך המהורהר,
אשר בָּזַר כפול מוכתר (**),
קודחת וחגה הרוח.
פייטן, עליו השפעת קסמים,
קבלי מִתַּת שלי קל-ערך,
הסבירי לקולי פנים,
כך קטלאני (***) אגב דרך
קשובה לְשִׁיר של צוענים.

1827

(* הנסיכה זינאידה וולקונסקאיה (סופרת, משוררת, זמרת ומלחינה
(** אומנות.
(*** של משוררת וזמרת.
(**** אנג'ליקה קטלאני - זמרת איטלקית, ביקרה ברוסיה ב-1820, 1824 ו-
1825. במוסקבה הקשיבה למקהלת הצוענים והעניקה לצועניה סְטִיֶּשָׁה את
צעפה לאות התפעלות מזימרתה.

Предчувствие

Снова тучи надо мною
Собралися в тишине;
Рок завистливый бедою
Угрожает снова мне...

Сохраню ль к судьбе презренье?
Понесу ль навстречу ей
Непреклонность и терпенье
Гордой юности моей?

Бурной жизнью утомленный,
Равнодушно бури жду:
Может быть, еще спасенный,
Снова пристань я найду...

Но, предчувствуя разлуку,
Неизбежный, грозный час,
Сжать твою, мой ангел, руку
Я спешу в последний раз.

Ангел кроткий, безмятежный,
Тихо молви мне: *прости*,
Опечалься: взор свой нежный
Подыми иль опусти;

И твое воспоминанье
Заменит душе моей
Силу, гордость, упованье
И отвагу юных дней.

נבואת-הלב

(*)

שוב קדרו נבלי-שמיים
מעלי בדומיה;
מפגיעת גורל צר-עין
אנוכי שוב מאוים...

האבוז לכוס לנצח?
האתמיד שאת לקראתה
קשי-לב, סבלנות אין-קצה
של אביב-חיי התם?

מיוגע מחיי-סער,
אין בסער לי עניין:
שמה אנצל מצער,
שוב אמצא לי מעגן...

ובנבאי כי מתקרבת
שעת פרוז בלתי נמנע,
לחוז ידך, מלאך, לרגע
חש בפעם אחרונה.

מלאכי שפלת-הרוח,
קרש לי שלום אמרי,
העצבי: מבט רגוע
או הישירי, או גרעי;

וזכרון שלך שובה-לב
יחליף לנשמת
כוח, גאווה, תוחלת
ועוזו בחרותי.

1828

(* השיר מוקדש ל-אנה אנדרו לבית אולנין, בה המשורר היה מאוהב בשנים 1827-1828 ואף הציע נשואין, אך סרב.

Не пой, красавица, при мне

Не пой, красавица, при мне
Ты песен Грузии печальной:
Напоминают мне оне
Другую жизнь и берег дальный.

Увы! напоминают мне
Твои жестокие напевы
И степь, и ночь — и при луне
Черты далекой, бедной девы.

Я призрак милый, роковой,
Тебя увидев, забываю;
Но ты поешь — и предо мной
Его я вновь воображаю.

Не пой, красавица, при мне
Ты песен Грузии печальной:
Напоминают мне оне
Другую жизнь и берег дальный.

Наперсник

Твоих признаний, жалоб нежных
Ловлю я жадно каждый крик:
Страстей безумных и мятежных
Как упоителен язык!
Но прекрати свои рассказы,
Таи, таи свои мечты:
Боюсь их пламенной заразы,
Боюсь узнать, что знала ты!

אל תזמרי, איילת-חן

אל תזמרי, איילת-חן,
שירות של גרוֹזִיָּה הקודרת,
כיוון שמזכירות לי הן
חיים שונים, גדה אחרת.

הוּי! זמרותיִךְ קשות-הַלָּב
לי מזכירות בקורטוב צער
ליל, ערבה - וְתֵי ריבה
דָּקָה, נידחת לאור סהר!..

צלם חביב, חורץ-גורל
אני בְּרָאוֹת אותך שוכח;
אך מזמרת את - חיש קל
בדמיוני הוא שוב נוכח.

אל תזמרי, איילת-חן,
שירות של גרוֹזִיָּה הקודרת,
כיוון שמזכירות לי הן
חוף מרוחק, חיות אחרת.

1828

ידיד נאמן

וידוי שלך, תחינה נרגשת -
יקר לי בָּם כל צליל ואות:
מה מענגת וכובשת
שפת תאוות חסרת-גבולות!
אך טְרִי על שאיפה נסתרת,
חדלי מסיפוריך, דִּי:
מִפְחִידְתֵּנִי בָּם אֵשׁ אָרֶס,

Счастлив, кто избран своенравно

Счастлив, кто избран своенравно
 Твоей тоскливою мечтой,
 При ком любовью млеешь явно,
 Чьи взоры властвуют тобой;
 Но жалок тот, кто молчаливо,
 Сгорая пламенем любви,
 Потупя голову, ревниво
 Признанья слушает твои.

אֲשֶׁרִי אִישׁ, שְׁעָלְיוֹ הַצְּבִיעָה

אֲשֶׁרִי אִישׁ, שְׁעָלְיוֹ הַצְּבִיעָה
 שְׁאִיפְתָךְ הַמְתָּאוּה,
 שְׁבַמְבַט אוֹתְךָ מְכַנִּיעַ
 וְשִׁמְשָׁרָה בְךָ אַהֲבָה;
 אֲבֵל עֵלּוּב אִישׁ, שְׁבַשְׁקֵט
 עַל אֵשׁ הָאֲהָבָה נֶחֱרַךְ,
 רְכוּן רֹאשׁ, בְּקִנְיָה חוֹנֵקֵת
 מְקַשֵּׁב לְיִדּוּיִים שֶׁלְךָ.

Воспоминание

Когда для смертного умолкнет шумный день,
 И на немые стогны града
 Полупрозрачная наляжет ночи тень
 И сон, дневных трудов награда,
 В то время для меня влачатся в тишине
 Часы томительного бденья:
 В бездействии ночном живей горят во мне
 Змеи сердечной угрызенья;
 Мечты кипят; в уме, подавленном тоской,
 Теснится тяжких дум избыток;
 Воспоминание безмолвно предо мной
 Свой длинный развивает свиток;
 И с отвращением читая жизнь мою,
 Я трепещу и проклиная,
 И горько жалуюсь, и горько слезы лью,
 Но строк печальных не смываю.

הַזְכָּרוֹן

כְּשֶׁלְבָשָׁר-וְדָם שְׁאוֹן הַיּוֹם יְהִי,
 וְכִכְרוֹת אֵילְמוֹת שֶׁל קֶרֶת
 שׁוֹב צֶל חֲצִי-שְׁקוּף עִם רֵדֵת לַיִל יִכֶּס
 וְשָׁנֵת, גְּמוּל עֲבוּדָה בַּפֶּרֶךְ,
 אֲז מִסְתַּרְכַּת בְּשִׁתִּיקָה בְּזוֹ הָעֵת
 שְׁעַת עֵרוֹתַי הַמֵּיִיגָעֵת:
 בְּבַטְלָה לַיְלִית צוֹרְבֵי בֵיתֵךְ שֶׁאֵת
 מוֹסֵר-כִּלְיוֹת וְצַעַר דַּעַת;
 תְּקוּוֹת רוֹתְחוֹת; בְּבִינִי, אוֹתוֹ תוֹגָה דִּיכָאָה,
 הַשְּׂרַעֲפִים סְפוּנִים בִּיחָד;
 יָד הַזְּכָרוֹן מוֹלִי בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה
 אֵת הַמְּגִילָה שֶׁלּוֹ פוֹתַחַת;
 וּבְקִרְוֹא, אַחֲזוּ סְלִידָה, אֵת פֶּרֶשֶׁת חַיִּי,
 בְּרַעוּד וּבְקֹזֵב קֶבֶה נֶחֱרַצַּת,
 מֵר מְקוֹנֵן אֲנִי, וּמֵר דּוֹמְעוֹת עֵינָיִי,
 אֲךָ לֹא אֲסִיר שׁוֹרוֹת שֶׁל עֶצֶב.

Дар напрасный, дар случайный

Дар напрасный, дар случайный,
Жизнь, зачем ты мне дана?
Иль зачем судьбою тайной
Ты на казнь осуждена?

Кто меня враждебной властью
Из ничтожества воззвал,
Душу мне наполнил страстью,
Ум сомненьем взволновал?..

Цели нет передо мною:
Сердце пусто, празден ум,
И томит меня тоскою
Однозвучный жизни шум.

Кобылица молодая

Кобылица молодая,
Честь кавказского тавра,
Что ты мчишься, удалая?
И тебе пришла пора;
Не косись пугливым оком,
Ног на воздух не мечи,
В поле гладком и широком
Своенравно не скачи.
Погоди; тебя заставлю
Я смириться подо мной:
В мерный круг твой бег направлю
Укороченной уздой.

שי מקרי, שי נטול-ערך

שי מקרי, שי נטול-ערך,
לשם מה לי את, חיות?
או על מה גְזָרָה נסתרת
גורלך חרצה למות?

מי אותי ביד מְרַעַת
מְשַׁפְּלוֹת אל רום השיא,
את נפשי מילא ברעב,
בספקות בְּיַני הסעיר?..

אין תכלית מולי ניצבת:
ריק לבי, בטל בְּיַני,
ומשרה עלי עצבת
שאון חיי החד-גוני.

סִיחֵתִי המתלהבת

סִיחֵתִי המתלהבת,
קילוּסוֹ של תּוֹ קוֹקֵז,
שעתך כבר מתקרבת,
די לדהור לך דוֹהֵר עַז,
די לזרוק אל-על רגליים,
די לפזול מחששות,
בשדה רחב-ידיים
בְּבָלִי דרך די לשעוט.
גורי; את מְרִיָּךְ אכריע
בידיי הבטוחות:
במתינות לרוץ אכריח
בְּקֶצֶרִי עלייך מושכות.

Эпитафия младенцу

В сиянье, в радостном покое,
 У трона вечного творца,
 С улыбкой он глядит в изгнание земное,
 Благословляет мать и молит за отца.

כתובת על קבר התינוק

(*)
 בזוהר, בשלווה צוהלת,
 ליד כס נצח של שכינה,
 אָלֵי גְלוּת אֶרְצִית** בבת-שחוק מסתכל הוא,
 נושא ברכה על אם, על אב מפיל תחינה.

1829

(*) קבר בנם של הנסיך ס.ג.וולקונסקי והנסיכה מ.ג.וולקונסקאיה, לבית ראיבסקי. לאחר כשלון המרד של הדקבריסיטים ב-1825, בו אביו נטל חלק ונידון על כך ל-20 שנות עבודות פרך בסיביר, הנסיכה נסעה אליו והשאירה את בנם התינוק אצל קרובי בעלה.
 (***) תרתי משמע: חיים ארציים כתקופה זמנית, אחריה הנפש חוזרת לבוראה והגליית אביו של התינוק וגלותה מרצון של אמו.

**Стихи, сочиненные ночью
во время бессонницы**

Мне не спится, нет огня;
 Всюду мрак и сон докучный.
 Ход часов лишь однозвучный
 Раздается близ меня,
 Парки бабье лепетанье,
 Спящей ночи трепетанье,
 Жизни мышья беготня...
 Что тревожишь ты меня?
 Что ты значишь, скучный шепот?

Укоризна, или ропот
 Мной утраченного дня?
 От меня чего ты хочешь?
 Ты зовешь или пророчишь?
 Я понять тебя хочу,
 Смысла я в тебе ищу...

שיר, אשר חובר בלילה, בזמן נדודי שינה

נר כבה, טרופה שנתִי;
 מסביב סיוט ועלט.
 רק תקתוק שעון באלם
 בבלי יעף לידי.
 כנקבה פרקה פוטטת,
 ליל ישן אחוז ברטט,
 ריק ושווא של חיותִי...
 מה אתה מדאיג אותי?
 לחש משעמם, מה שְׁהַתְּ?

אתה רָטֵן או תוכחת
 של היום, זו בזבזתיו?
 מה אתה רוצה ממני?
 מנבא, קורא? עֲנֵנִי!
 ברצוני להבינך,
 תר אני את פשרך...1830

В начале жизни школу помню я

В начале жизни школу помню я;
Там нас, детей беспечных, было много;
Неровная и резвая семья.

Смиренная, одетая убого,
Но видом величавая жена
Над школою надзор хранила строго.

Толпою нашею окружена,
Приятным, сладким голосом, бывало,
С младенцами беседует она.

Ее чела я помню покрывало
И очи светлые, как небеса.
Но я вникал в ее беседы мало.

Меня смущала строгая краса
Ее чела, спокойных уст и взоров,
И полные святыни словеса.

Дичась ее советов и укоров,
Я про себя превратно толковал
Понятный смысл правдивых разговоров,

И часто я украдкой убегал
В великолепный мрак чужого сада,
Под свод искусственный порфирных скал.

Там нежила меня теней прохлада;
Я предавал мечтам свой юный ум,
И праздномыслить было мне отрада.

בית-ספר לי זכור על סף חיים

בית-ספר לי זכור על סף חיים;
צמחנו שם לרוב, ילדי-טיפוח;
עדה של שובבים וכה שונים.

לובשת בגד דל, שפלת-הרוח,
אך למראה אישה בהדרה
על בית-ספרי הקפידה בפיקוח.

בהמוננו חיש מכותרה,
היה ובקול מתוק, ערב ובנחת
סחה עם תינוקות שיחה ערה.

זכורות לי על מצחה הצח מטפחת,
עיניה, בן מני שחקים זיוה.
מיעטתי חלק בשיחות לקחת.

הובכתי מתפארת עונה
של מבטה, מצחה ושל שפתיה,
וכן מקדושתו של דבכה.

נרתע מתוכחה ועצותיה,
פירשתי בלבי לא נכונה
משמע ברור של אמיתות דבריה,

חמקתי ולא פעם בצנעה
אל גן נוכרי, בו חושך רב-תפארת,
אל הוד סלעים, קימרם אדם בנה.

בקור צללים הרגשתי נהדרת;
שכלי הרך שקע בחלומות,
ובהרהורים ריקים מצאתי ערך.

Любил я светлых вод и листьев шум,
И белые в тени дерев кумиры,
И в ликах их печать недвижных дум.

Всё — мраморные циркули и лиры,
Мечи и свитки в мраморных руках,
На главах лавры, на плечах порфиры —

Все наводило сладкий некий страх
Мне на сердце; и слезы вдохновенья,
При виде их, рождались на глазах.

Другие два чудесные творенья
Влекли меня волшебною красой:
То были двух бесов изображенья.

Один (Дельфийский идол) лик молодой —
Был гневен, полон гордости ужасной,
И весь дышал он силой неземной.

Другой женообразный, сладострастный,
Сомнительный и лживый идеал —
Волшебный демон — лживый, но прекрасный.

Пред ними сам себя я забывал;
В груди младое сердце билось — холод
Бежал по мне и кудри подымал.

Безвестных наслаждений ранний голод
Меня терзал — уныние и лень
Меня сковали — тщетно был я молод.

Средь отроков я молча целый день
Бродил угрюмый — всё кумиры сада
На душу мне свою бросали тень.

אהבתי רעש עלווה, שכשוך ברכות
ואלילים באפלולית מושכת,
ועל פניהם חותמת מחשבות.

כְּלִי שִׁישׁ בְּיַדִּי שִׁישׁ - הֵמָּה נֶכֶל
ומחוגה, וחרב, ומגילה
זְרֵי דַפְנָה, פְּרָפוּרֶיהָ* (לוהבת -

הכול השפיע חיל מתוק, מופלא
על לבבי; אזי דמעת עיניים
של השראה מעפעפי נזלה.

ועוד שני אחרים פלאי שמיים
הַרְשִׁימוּנִי בְּיוֹפֵי הַמַּאִיר:
אלה היו דמויות שדים, הם שניים.

אחד (אליל דֶּלְפִּי) פרצוף צעיר -
עוצמה בלתי טבעית בו כגועשת,
היה זעוף, מלא אִיּוֹם, יהיר.

והאחר נשי ומלא חֶשֶׁק,
הוא אידיאל צבוע ורמאי -
שטן קסום - רמאי, אך לב כובש הוא.

מולם תדיר אבדו עשתונותי;
הלב הרך החל באון לנוע -
קור רץ בי והרים את תלתליי.

כֶּפֶן אַפֵּל לַעֲוֹנָה לֹא יָדוּעַ
עֲנֵנִי - בְּלִי-רַחֵם עֵיִצְבוֹן עַד לַיִל
כְּבִלְנִי - פֶּסֶם אֲבִי כְּתַעְתוּעַ.

בין נערים כול יום דומם עָצֵל,
עגום שוטטתי - לי על הנפש
כול אלילי הגן הטילו צל.

Перед гробницею святой

Перед гробницею святой
Стою с поникшею главой...
Все спит кругом; одни лампы
Во мраке храма золотят
Столпов гранитные громады
И их знамен нависший ряд.

Под ними спит сей властелин,
Сей идол северных дружин,
Маститый страж страны державной,

Смиритель всех ее врагов,
Сей остальной из стаи славной
Екатерининских орлов.

В твоём гробу восторг живет!
Он русский глас нам издает;
Он нам твердит о той године,
Когда народной веры глас
Возвал к святой твоей седине:
«Иди, спасай!» Ты встал — и спас...

Внемли ж и днесь наш верный глас,
Встань и спасай царя и нас,
О старец грозный! На мгновенье
Явись у двери гробовой,
Явись, вдохни восторг и рвенье
Полкам, оставленным тобой!

לפני הקבר הקדוש

לפני הקבר הקדוש *
אני ניצב מרכין הראש...
תנומה סביבי; נרות בחושך
של קתדרלה**
דר העמודים רבי-הרושם,
טור הנִסִּים המשתפלים.

תחתם ישן זה הריבון,
אליל צבאות של הצפון,
חַתַּת בלב אוֹיְבִים השכין הוא,

לממלכה - תְּרִיס עיקרי,
מְנַחֵל עִיטֵי יקטרינה***
הוא אחרון האבירים.

בארונך יִרְאֶה חיה!
קול עם רוסים היא משמיעה;
לחזור לְעֵת היא מבקשת,
כשקול אֲמוֹן העם קרא
אל שִׁיבְתָךְ המקודשת:
"לְכִי, הוֹשְׁעִי!" וכך קרה.

שָׁמַע גם כִּיֹּם לקול מוֹרְעָם,
קוֹמָה, הוֹשֵׁעַ נא צֹאֵר ועם,
הוּי שָׁב-אֵימִים! להרף-עין
מחוץ לדלת ארוןך
הוֹפֵעַ, הַשְּׁפַע שמחה כמים
בלב גדודים זנוחים שלך!

Явись и дланию своей
Нам укажи в толпе вождей,
Кто твой наследник, твой избранный!
Но храм — в молчанье погружен,
И тих твоей могилы бранной
Невозмутимый, вечный сон...

הופע ובזרוע נטויה
הצבע מתוך הפמליה,
מי יורשך, מי המושיע.
אך קתדרלה - דמומה.
וקברך צליל לא משמיע,
לעד אחזה בו תרדמה.

יוני 1831

* השיר מוקדש להנסיך מיכאיל קוטוזוב, אשר היה מצביא רוסי הנחשב כגיבור העם וכמי שהציל את רוסיה מידי נפוליאון בונפרטה.
השיר נכתב, כשתוצאת התקוממות הפולנים (נובמבר 1830) לא הייתה ברורה.
** קתדרלת קאזאן, בה קבור מ.י. קוטוזוב, היא כנסייה בעיר סנקט פטרבורג
*** יקטרינה השנייה - קיסרית האימפריה הרוסית
